

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра політології

Шурко Оксана Богданівна

**Методичні рекомендації та матеріали для вивчення
навчальної дисципліни**

«ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС»

для студентів другого року навчання спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (денна форма навчання)

Львів
2022

Затверджено на засіданні кафедри політології
Протокол № 1 від 26 серпня 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету
Протокол № 271/7 від 26 серпня 2022 року

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	3
2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни	4
3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни	5
4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни	7
5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни	9
6. Теми семінарських/практичних занять навчальної дисципліни.	13
7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни.....	13
8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів.....	15
9. Розподіл балів, що присвоюється студентам.....	16
10. Контрольні питання для підсумкового контролю (іспиту)	16

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>	Нормативна
	Спеціальність <u>052 «Політологія»</u>	
Модулів –		<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів –		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин – 120		-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студентів – 4,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	32 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		16 год.
		<i>Лабораторні</i>
		0 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		72 год.
		<i>Індивідуальні завдання: 0 год.</i>
<i>Вид контролю: іспит</i>		

2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни

«Політичний процес» – одна з дисциплін у системі гуманітарної освіти, яка зайняла чільне місце в процесі підготовки висококваліфікованих спеціалістів-політологів, чії теоретичні і прикладні знання затребувані майже у всіх сферах суспільно-політичного життя.

Основним завданням вивчення «Політичний процес» є набуття студентами певних теоретичних знань і навичок, які необхідні для формування позиції свідомого громадянина, активного у системі політичних відносин.

Курс спирається на методологічну і методичну основу дисциплін соціально-гуманітарного блоку. Мета навчального курсу — надання студентам знань з аналізу діяльності політичних інститутів, що функціонують в межах сучасних політичних систем, науково обґрунтованого оцінювання політичних відносин, політичної участі, політичного керівництва.

Курс складається з лекційних, практичних (семінарських), індивідуальних занять, самостійної роботи студентів і завершується підсумковим контролем. Самостійна робота є позааудиторною і призначена для самостійного вивчення студентом певних питань курсу за рекомендованими викладачем матеріалами і літературою. Поточний контроль здійснюється у процесі проведення усіх видів занять і призначений для практичної комплексної оцінки освоєння студентами відповідних розділів курсу.

Курс «Політичний процес» передбачає формування систематизованих наукових уявлень про політичну реальність, розуміння розвитку політичних процесів і засобів впливу на них, усвідомлення ролі суб'єктів й об'єктів політики, політичних інститутів.

Курс «Політичний процес» допоможе студентам оволодіти знаннями та навичками, які необхідні для успішного аналізу складних процесів сучасного політичного життя, дасть змогу зрозуміти особливості політичного розвитку, сприятиме самореалізації особи в системі політичних та громадянських відносин.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати :

- Механізм функціонування політичної системи, політичної влади, партійних систем;
- Значення і роль політичної еліти у державі та її вплив на перебіг політичних процесів;
- Сутність та особливості функціонування політичних інститутів;
- Особливості процесів політичної демократизації та модернізації;
- Роль та вплив на політичні процеси політичної опозиції;
- Суть виборчої кампанії та виборчого процесу;

вміти:

- аналізувати сутність політичної влади, держави, політичної системи;
- розрізняти політичні відносини суб'єктів політики;
- аналізувати парламентські та президентські виборчі процеси ;
- аналізувати міжнародні політичні процеси, місце та роль України в сучасному світі
- аналізувати політичну поведінку конкретних суб'єктів політики;
- визначати маніпулятивні технології та їх вплив на суспільство як наслідок

діяльності тих чи інших політичних акторів.

Метою курсу є надати студентам максимальне уявлення про суть, теоретичні підходи щодо політичних процесів як у державі, так і міжнародних відносинах, а також сформулювати у них конкретні знання про вплив різноманітних чинників на політичні процеси в Україні, про основні фактори політичної модернізації та демократизації політичної системи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Політичний процес» є:

- представити студентів розгорнуті і систематизовані знання про сукупність політичних інститутів, їх особливості та роль у політичних процесах;
- сформулювати цілісне уявлення про елементи, структури і процеси в межах політичних систем;
- ознайомити студентів із закономірностями і принципами політичних відносин,
- сформулювати у студентів систему знань і навичок, що необхідні для формування позиції свідомого громадянина у політичному процесі

Крім того, в результаті успішного проходження навчальної дисципліни «Політичний процес» студент набуде:

Спеціальні (фахові) компетентності:

- Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- Здатність застосовувати теоретичні моделі ухвалення політичних рішень та формувати стратегії забезпечення прозорості процесу прийняття рішень

Програмні результати навчання після вивчення навчальної дисципліни «Політичний процес»:

- Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування
- Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
- Застосовувати теоретичні моделі прийняття рішень для вирішення професійних питань в сфері політичного та державного управління та здійснення публічної політики.

3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		п./с.	лаб.	інд.	ср.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Політичний процес як форма функціонування політичної системи суспільства	9	2	2	-	-	5
Тема 2. Соціальні підстави політичних процесів.	8	2	2	-	-	4
Тема 3. Значення політичної влади для розвитку і функціонування політичних відносин	7	2		-	-	5
Тема 4 Теоретико-методологічні підходи до вивчення політичного процесу	8	2	2	-	-	4
Тема 5. Вплив політичних еліт на політичні процеси. Політичне лідерство.	7	2		-	-	5
Тема 6. Вплив політичних партій на розвиток політичних процесів	8	2	2	-	-	4
Тема 7. Виборчі процеси і виборчі системи	6	2		-	-	4
Тема 8. Феномен опозиції у публічній політичній діяльності	7	2		-	-	5
Тема 9. Політична діяльність: суть, типи, мотивація	8	2	2			4
Тема10. Політична участь та її різновиди. Електоральна поведінка	7	2				5
Тема 11. Політичні рішення, їх суть, класифікація	8	2	2			4
Тема 12. Політична стабільність і політична криза у політичному розвитку	7	2				5
Тема 13. Концепція політичного розвитку та політичної модернізації	7	2				5
Тема 14 Політична демократизація суспільства	8	2	2			4
Тема 15 Технології політичного процесу. PR і виборчі технології	9	2	2			5
Тема 16 Конфлікт та згода в політичному процесі	6	2				4
РАЗОМ	120	32	16	-	-	72

4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни

Основна література:

1. Бакун Л. А. Групи в політиці. До історії розвитку американських теорій // Політ. дослідження. — 1999. — № 1.
2. Бебик В.М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг: Навч.-метод. посіб. / Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП). — К. : МАУП, 2001. — 214с.
3. Видрін Д. Багатопартійність: “за і проти” // Соц.-політ. науки. — 1990. — № 9.
4. Габіхт Т. Засоби масової інформації та партії: співіснування в атмосфері суперництва // Політичні партії в демократичному суспільстві. — К., 1997. — С. 123-126.5.
5. Голосов Г. В. Формати партійних систем в нових демократіях: інституційні чинники нестійкості і фрагментарності // Політ. дослідження. — 1998. — № 1.
6. Головатий М.Ф. Політичний менеджмент: Навч. посіб. / К.: МАУП, 2005. — 264 с.
7. Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. — К.: Генеза, 2006. — 400 с.
8. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення та тенденції розвитку / За заг. ред. Ф.М.Рудича. — К.: Парламентське вид-во, 2006. — 412с.
9. Групи інтересів // Поліс. — 1992. — № 5, 6.
10. Даль Роберт А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / О.Д. Білогорський (пер.з англ.). — Х. : Каравела, 2002. — 216с.
11. Курас І., Михальченко М. Політичні реформи як гасло і реальність модернізації // Актуальні проблеми внутрішньої політики. — К.: Вид-во НАДУ, 2004. — Вип. 1. — С. 3-14
12. Шумпетер Й. Елітарна демократія і теорія конкурентного лідерства // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. — К.: Смолоскип, 2005. — С.467-486.

Додаткова література:

1. Бляхер Л. Е. Владні ігри у кризовому соціумі: перетворення російської інституційної структури // Поліс. — 2003. — № 1.
2. Завершинський К. Ф. Методологічний компонент в дослідженні символічних матриць динаміки політичних інститутів // Поліс. — 2003. — № 1.
3. Гидденс Е. Стратифікація і класова структура // Соц. дослідження. — 1992. — № 11.
4. Кравченко А. І. Соціальна структура: статуси і ролі // Соц.-політ. журн. — 1996. — № 2.
5. Лепехин В. А. “Групи тиску”: генезис і класифікація // Влада. — 1994. — № 3. 21.
6. Пантін В. І., Лапкин В. В. Еволюційне ускладнення політичних систем: проблеми методології і дослідження // Поліс. — 2002. — № 2.
7. Панферова В. В., Мечников М. А. Соціальна стратифікація // Соц.- політ. журн. — 1995. — № 5.
8. Сафонов М. В. Сучасні підходи до вивчення міжнародних інститутів (На прикладі досліджень “великої вісімки”) // Поліс. — 2003. — № 3.
9. Сергеев К. В. Когнітивні моделі і формування релігійних інститутів: античний прогностицизм // Поліс. — 2002. — № 5.
10. Старіков Е. Н. Соціальна структура перехідного суспільства (досвід “інвентаризації”) // Політ. дослідження. — 1994. — № 4.

11. Щербак А. Н. Коаліційна політика і дефрагментація партійної системи: порівняльний аналіз (на прикладі Польщі, Росії і України) // Суспільні науки і сучасність. — 2003. — № 4.

Допоміжна

1. Бебик В. Основи теоретичної і практичної політології. - К. – 1994.
2. Бебик В. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. -К. -2000.
3. Бебик В., Головатий М., Ребкало П. Політична культура сучасної молоді. – К., 1006.
4. Берлін Ісая. Чотири есе про свободу. - К., -1994.
5. Грабовський С. «Советська людина» як культурно-антропологічний тип // Універсум. -2000. №1-2.
6. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і лідерство. -Л. -1995.
7. Мигул І. Політичні ідеології: порівняльний аналіз. – К., 1997.
8. Пахомов Ю. Політична культура посттоталітарної доби // Політологічні читання. -1992. -№ 2.
9. Політична соціологія. Конспект лекцій. За ред. Карпенка М.Ф. -К. -1992
10. Психологія масової політичної свідомості та поведінки / відп. ред. О.В. Васютинський. ~К. -1997
11. Ребкало В.Д. Політична культура особи. – К. 1984.
12. Стріха М. Культурна політика України: регіональні, етнічні та конфесійні аспекти // Сучасність. – 1995. - №11.
13. Татенко В. Як стати і бути лідером: поради психолога. -К. -1996

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // <http://www.library.lviv.ua/>
3. Національна історична бібліотека України :// <http://www.dibu.kiev.ua/>
4. Національна парламентська бібліотека України // <http://www.nplu.org/>
5. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка // <http://korolenko.kharkov.com/>
6. Наукова бібліотека ім.В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка // <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка // <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
8. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>
9. www.politik.org.ua

5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Тема 1. Політичний процес як форма функціонування політичної системи суспільства.

Принципи системного опису політики. Зародження і розвиток системного аналізу політики. Основні теорії політичних систем. Соціально-кібернетична модель політичної системи Д.Істона. Структурно-функціональна концепція політичної системи. Інформаційно-

комунікативна модель політичної системи. Культурологічний підхід до аналізу політичних систем. Постсистемні трактування політики. Основні типології політичних систем. Держава — центральний інститут політичної системи. Інститут Президентства. Поняття та особливості інституту президентства як форми глави держави. Тенденції, закономірності і чинники розвитку політичних інститутів і політичних відносин в сучасних умовах

Тема 2. Соціальні підстави політичних процесів.

Поняття соціальної структури суспільства та її основні компоненти. Поняття соціальна структура пов'язано з поняттям соціальна система і об'єднує два компоненти – соціальний склад та соціальні зв'язки Соціальні групи. Структура соціальної групи складається з трьох основних елементів: діяльність групи; міжособистісні відносини її членів; внутрішньогрупові комунікації. Елементи структури соціальної групи - групові процеси, групові цінності, норми та санкції, внутрішньогрупові протиріччя. Типології соціальних груп. Соціальна стратифікація. Теорія соціальної стратифікації М.Вебера, П.Сорокіна. Соціальна мобільність. Канали соціальної мобільності - професійна діяльність (виробничі, наукові, управлінські, спортивні тощо організації), сфера освіти (освітні установи не лише дають знання, а й здійснюють селекцію), родина (виховання, знання та вміння, отримані в родині, зв'язки, які дає родина відповідно своєму соціальному статусу, значною мірою визначають подальше життя людини), політична діяльність (важливим каналом мобільності є політичні партії та інші політичні організації), армія. Соціальні інститути: поняття, ознаки, інституціоналізація суспільного життя. Основні види та функції соціальних інститутів. Соціальні організації: сутність, основні типи.

Тема 3. Значення політичної влади для розвитку і функціонування політичних відносин

Основні теоретичні підходи до визначення природи влади. Натуралістичний підхід. Поведінковий підхід. Ролева теорія влади. Реляціоністський підхід. Комунікативний підхід у дослідженні політичної влади: онтологічна концепція Х.Арендт, концепція засобів комунікації Н.Лумана, концепція комунікативної раціональності влади Ю.Хабермаса, концепція влади Т.Парсонса. Соціокультурний підхід у вивченні природи політичної влади: економічна парадигма, соціопсихологічна парадигма, культурологічна парадигма. Сутність політичної влади. Процес владарювання. Універсальні і специфічні риси політичної влади. Явні і тіньові форми політичної влади. Поняття легітимності політичної влади. Джерела легітимності. Типи легітимності. Кризи легітимності і способи їх врегулювання.

Тема 4. Теоретико-методологічні підходи до вивчення політичного процесу

Поняття політичного процесу. Підходи до вивчення політичного процесу: інституційний, біхевіоральний, структурно-функціональний, теорія раціонального вибору, дискурсний. Політичні зміни: функціонування, розвиток, занепад. Типи політичних змін. Зміст і структура політичного процесу. Етапи політичного процесу. Стадії політичного процесу за Е.Хейвудом. Особливості політичних процесів. Режими протікання політичних процесів. Типологія політичних процесів. Вертикально організований і горизонтально організований політичний процес.

Тема 5. Вплив політичних еліт на політичні процеси. Політичне лідерство.

Поняття еліти. Структура еліти. Теоретичні підходи у вивченні еліти. Елітизм та елітаризм. Політичні ідеї засновників теорії еліт: В.Парето, Г.Моска. Теорія «залізного закону олігархії» Р.Міхельса. Класифікація еліти. Місце і роль еліти у політичних процесах. Основні функції політичної еліти. Структура політичної еліти. Способи рекрутування політичної еліти. Державна бюрократія як складова частина політичної еліти.

Суть, структура, функції лідерства. Основні підходи до аналізу політичного лідерства. Сутність політичного лідерства як інструменту влади. Основні функції політичного лідерства. Типологія політичного лідерства: К.Ясперс, Ю.Дженнінгс, Р.Такер, Р.Даль, М.Вебер, Е.Вятр, А.Прігожин, М.Херманн. Способи добору політичних лідерів.

Тема 6. Вплив політичних партій на розвиток політичних процесів

Партія як політичний інститут. Ознаки і мета політичних партій. Структура політичних партій. Соціальні і політичні розколи та їх відображення в партійних організаціях. Вплив політичних партій на формування і функціонування політичної системи. Становленні української багатопартійності. Становлення, функціонування і розвиток партійної системи. Типи та характеристика партійних систем.

Тема 7. Виборчі процеси і виборчі системи

Вибори як політичний інститут. Функції виборів у демократичному суспільстві. Організація і проведення виборів. Передвиборча кампанія. Основні принципи демократичних виборів. Відмінність виборчого процесу у демократичному і недемократичному режимі. Різноманітність виборчих систем, їх суть і особливості. Суть і цілі виборчих технологій. «Цифрова епоха» виборчих технологій. Типи виборчих технологій.

Тема 8. Феномен опозиції у публічній політичній діяльності.

Політична опозиція: поняття, зміст, типологія, структура, функції. Місце і роль політичної опозиції у політичній системі. Політична опозиція як інститут – специфічна форма політичного впливу на органи державної влади з боку різних соціальних і політичних груп. Типи політичної опозиції. Функції опозиції у вищому законодавчому органі. Структурні одиниці опозиції (індивіди – фізичні особи і члени соціальних груп). Опозиційність як громадсько-політичний феномен.

Тема 9. Політична діяльність: суть, типи, мотивація.

Політична діяльність як вид суспільної діяльності: суть, особливості та детермінанти. Суб'єкти політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Політичне керівництво, політичне управління. Політична стратегія та політична тактика. Рівні політичної діяльності: елітарний рівень і рівень масової участі. Напрями політичної діяльності. Класифікація політичної діяльності.

Тема 10. Політична участь та її різновиди. Електоральна поведінка

Поняття “людина”, “особа” і “громадянин”. Інститут громадянства та його розвиток в історії людства. Права людини і громадянина: їх відображення в політичному житті. Типи виявів громадянської позиції. Суть та суб’єкти політичної участі. Види політичної активності громадян та їх груп. Форми і типи політичної участі. Способи і типи взаємодії. Теорії політичної участі. Політична участь і процес соціалізації. Основні форми політичної поведінки. Політична мобільність та її зв’язок з соціальною мобільністю і політичними процесами. Регулятори політичної участі і політичної поведінки. Електоральна поведінка: суть та взаємозв’язок з типом політичного режиму і типом виборчої системи.

Тема 11. Політичні рішення, їх суть, класифікація

Політичне рішення як елемент політичного процесу. Сутність політичного рішення та його відмінність від рішення щодо політики. Системний підхід в тлумаченні поняття «політичне рішення», Прийняття політичного рішення - це перетворення політичної влади в управління соціальними процесами, а також політичних вимог різних груп громадян у прийнятні для всього суспільства інструменти регулювання соціальних відносин. *Структура політичного рішення* (за Валерієм Бебиком). Дієвість (об’єктивна необхідність) прийняття конкретного політичного рішення та його залежність від технології розробки, процесу прийняття та імплементації. Технології прийняття політичних рішень, їх зумовленість характером політичного режиму. Ступінь ефективності, дієвості політичного рішення. Процес прийняття політичного рішення: *етапи розробки і прийняття*. Легітимність політичних рішень.

Тема 12. Політична стабільність і політична криза у політичному розвитку.

Стабільність: теоретичні підходи до визначення поняття. Політична стабільність: суть, ознаки, типи. Проблема взаємозв’язку політичної стабільності і демократії. Теорія “консолідації демократії” (Ф. Шміттер) і стабільність в посткомуністичних державах. Поняття, сутність і природа політичних змін. Типи політичних змін. Політична криза. Нестабільність і її параметри. Політична криза і проблема насильства. Основи мирного врегулювання політичних криз.

Тема 13. Концепція політичного розвитку та політичної модернізації

Поняття та теорії політичного розвитку. Традиційне, перехідне і сучасне суспільство. Основні фактори та рушійні сили політичного розвитку. Критерії політичного розвитку за Т.Парсонсом та Л.Паєм. Суть та особливості політичної модернізації. Мета політичного розвитку. Режим розвитку як перехід від застарілих форм політичного життя до сучасних. Стадії процесу політичної модернізації за С.Блеком. Види політичної модернізації. Історичні типи політичної модернізації. Політична культура як фактор модернізації суспільства. Характеристика модерного суспільства.

Тема 14. Політична демократизація суспільства.

Сутність, основні риси та чинники демократизації суспільства. Теорії демократичного транзиту. «Вертикальна демократія» Дж.Сарторі. «Хвилі демократизації» С. Хангтінгтона. Взаємозв'язок політичних процесів демократизації і модернізації. Демократична модель політичної модернізації суспільства. Основні етапи демократичного транзиту. Критерії консолідації демократичного режиму. Особливості процесів демократизації українського суспільства.

Тема 15. Технології політичного процесу. PR і виборчі технології.

Суть поняття технологія і політична технологія. Основні підходи до трактування політичних технологій. Типології політичних технологій (В.Корнієнко). Функції політичних технологій. Інформаційні політичні технології. Суть і трактування PR. Основні характеристики політичних технологій. Специфіка і особливості виборчих технологій. Використання політичних PR технологій. Особливі способи і прийоми впливу на електорат: дезінформація, маніпулювання, поширення чуток і міфів. Чорний PR. Різнокольоровий PR. Технологія «спін-майстер» і спін-доктор.

Тема 16. Конфлікт та згода в політичному процесі

Поняття політичного конфлікту. Політичний конфлікт і його характеристики. Виникнення політичного конфлікту, стадії розвитку. Основні різновиди політичних конфліктів у сучасному світі. Поняття і механізм управління політичним конфліктом. Збройні конфлікти в сучасному світі. Шляхи вирішення політичних конфліктів. Проблема місця та ролі силового примусу у вирішенні політичного конфлікту. Суспільний консенсус як метод та спрямованість політичного життя. Проблеми та перспективи “безконфліктної” модернізації.

6. Теми семінарських/практичних занять навчальної дисципліни.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Політичний процес як форма функціонування політичної системи суспільства.	2
2	Соціальні підстави політичних процесів	2
3	Теоретико-методологічні підходи до вивчення політичного процесу	2
4	Вплив політичних партій на розвиток політичних процесів	2
5	Політична діяльність: суть, типи, мотивація.	2
6	Політичні рішення, їх суть, класифікація	2
7	Політична демократизація суспільства.	2

8	Технології політичного процесу. PR і виборчі технології.	2
	Разом	16

7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні підходи до вивчення політичного процесу	5
2	Політична система, політичні інститути і соціальне спілкування	4
3	Процес владарювання. Теорії влади	5
4	Вплив політичних еліт на політичні процеси. Політичне лідерство	4
5	Вплив політичних партій на розвиток політичних процесів	4
6	Виборчі процеси і виборчі системи.	4
7	Феномен опозиції у публічній політичній діяльності	5
8	Політична діяльність: суть, типи, мотивація.	4
9	Політична участь та її різновиди. Електоральна поведінка	5
10	Політичні рішення, їх суть, класифікація	4
11	Політична стабільність і політична криза у політичному розвитку	5
12	Концепція політичного розвитку та політичної модернізації	5
13	Політична демократизація суспільства.	4
14	Технології політичного процесу. PR і виборчі технології	5
15	Конфлікт та згода в політичному процесі	4
16	Вплив ЗМІ на політичний процес	5
	Разом	72

8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Також передбачено колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, групові розрахункові роботи, навчальні спільноти, тьюторство і т.д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусії, аналіз статистичних баз даних.

На лекційних заняттях використовуються головно: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні і практичні методи (ілюстрація, демонстрація, а також презентація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо. На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інтерактивний методи тощо. У рамках самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи. Розрахункова робота буде обговорюватись і виконуватись в рамках лекцій, семінарів, а також самостійної роботи.

Оцінка знань, умінь і практичних навиків студентів з курсу «Політична реклама» здійснюється за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні/самостійні тощо – 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50);
- контрольні заміри (модулі) – 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50);

Поточний контроль знань студентів проводять за трьома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студентів впродовж семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань/контрольних замірів;
- контроль за виконанням завдань самостійного опрацювання.

При контролі систематичності й активності роботи студентів оцінці підлягають:

- самостійна робота студентів;
- відвідування й активність на семінарських заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

Поточний контроль успішності здійснюється за п'ятибальною шкалою: "5" – відмінно", "4" – добре, "3" – задовільно, "2" – доповнення, "1" – коментарі (участь у дискусії). Реферат, доповідь, презентація – 10 балів; есе – 5 бали (дозволено по одному реферату, доповіді, презентації, есе). Контроль знань за результатами вивчення змістовного модуля оцінюється в 15 балів. Форма підсумкового контролю – іспит в кінці семестру.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з навчальної дисципліни “ Політичний процес ”, становить за поточну успішність 50 балів, на іспиті студент може отримати – 50 балів.

Поточний контроль та самостійна робота								Підсумковий іспит	Сума
Змістовий модуль 1									
1	2	3	4	5	6	7	8	50	100

1, 2 ... 8 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	Відмінно
4 (добре)	81-89	B	Дуже добре
	71-80	C	Добре
3 (задовільно)	61-70	D	Задовільно
	51-60	E	Достатньо
2 (незадовільно)	25-50	FX	Незадовільно
	0-24	F	Незадовільно без права перездачі

10. Контрольні питання для підсумкового контролю (іспиту)

1. Суть, ознаки політичного процесу
2. Структура політичного процесу
3. Основні підходи до вивчення політичного процесу.
4. Політичний процес як форма функціонування політичної системи суспільства
5. Політична діяльність: суть, структура, детермінанти.
6. Політичне керівництво: суть, основні суб'єкти.
7. Форми участі індивідів у політиці.
8. Режими протікання політичних процесів.
9. Типологія політичних процесів
10. Політична активність та політична поведінка: суть і типи.
11. Виборча кампанія як форма політичної діяльності
12. Феномен опозиції у публічній політичній діяльності
13. Типи політичної опозиції
14. Прояви політичного бюрократизму у процесі реалізації політичної діяльності
15. Професійна відповідальність сучасної політико-владної еліти
16. Соціальні підстави політичних процесів
17. Теорія соціальної стратифікації
18. Суть і типи соціальної мобільності
19. Влада як основа політичних процесів: суть, ознаки.
20. Принципи розподілу влади: суть, механізм дії.
21. Легітимність влади: суть, типи.
22. Теорія еліти В.Паретто.
23. Г Моска про виділення еліти як умову існування цивілізації.
24. Р.Мілс про єдину владну еліту.
25. Р.Міхельс про співвідношення еліти і демократії.
26. Закрите і відкрите суспільство, істеблішмент і номенклатура.
27. Суть, структура та функції політичної еліти.
28. Основні теоретичні підходи до визначення поняття лідерства.
29. Суть, роль та функції лідерів у політичних процесах.
30. Теорія політичної системи Д.Істона.
31. Теорія політичної системи Г.Алмонда.
32. Комунікативна теорія політичної системи К.Дойча.

33. Структура, функції і типи політичної системи.
34. Механізм і апарат держави.
35. Суть, ознаки і елементи політичного режиму.
36. Типи політичних режимів та їх основні ознаки.
37. Суть і типи виборчих систем.
38. Вибори і виборчий процес.
39. Типи і функції виборів.
40. Мажоритарна виборча система: суть, типи.
41. Пропорційна виборча система.
42. Змішані виборчі системи.
43. Політичний ПР і виборча кампанія
44. Суть політичних партій, теоретичні підходи.
45. Основні етапи генези політичних партій.
46. Типологія політичних партій.
47. Роль і функції партій в суспільстві.
48. Групи тиску та їх вплив на політичні процеси.
49. Визначення та характеристика партійних систем.
50. Концепція поляризованості партійних систем Дж.Сарторі.
51. Взаємозв'язок партійної і виборчої систем.
52. Політичні рішення: суть, особливості.
53. Теоретичні підходи до аналізу рішень.
54. Класифікація політичних рішень.
55. Категорії аналізу політичних рішень.
56. Суть поняття «політична технологія»
57. Основні політичні технології
58. Виборчі технології.
59. Принципи, моделі політичної модернізації
60. Теорія політичного розвитку
61. Процес політичної модернізації суспільства
62. Політична демократизація суспільства
63. «Хвилі» демократизації за С.Хантінгтоном.